

POSTANOWIENIE

Dnia 11 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania W. W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Słupsku
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 11 kwietnia 2024 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 15 lutego 2023 r., sygn. akt III AUa 2444/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje radcy prawnemu M. S. od Skarbu Państwa - Sądowi Apelacyjnego w Gdańsku kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług wraz z odsetkami z art. 98 par 1¹ kpc tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z 15 lutego 2023 r., III AUa 244/21 oddalił apelację W. W. (odwołująca się) od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku, V U 417/18 oddalającego jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń

Spółecznych Oddział w Słupsku (organ rentowy) z 30 maja 2018 r. odmawiającej jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W sprawie ustalono, że odwołująca się była uprawniona do renty z tytułu niezdolności do pracy do 30 kwietnia 2015 r. Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe, dopuszczając dowód z opinii biegłych sądowych neurologa, dwóch neurochirurgów, dwóch specjalistów medycyny pracy oraz psychiatry jako odpowiednich ze względu na schorzenia odwołującej się. Żaden z powołanych w sprawie biegłych lekarzy nie stwierdził u odwołującej się niezdolności do pracy. Biegły neurolog rozpoznał u odwołującej się zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa Th i L-S z dyskopatią L4-L5, stan po discektomii oraz stabilizacji międzytrzonowej i transpedikulamej na poziomie L4-L5 i uznał, że odwołująca się nie jest niezdolna do pracy. Natomiast biegli neurochirurdzy rozpoznali u odwołującej się stan po leczeniu operacyjnym na poziomie L4/L5 ad 2011 i stabilizacji L4/L5 ad 2014, zespół bólowy w przebiegu choroby zwyrodnieniowej kręgosłupa i uznali, że odwołująca się od strony neurochirurgicznej jest zdolna do pracy zarobkowej. Specjaliści medycyny pracy biorąc pod uwagę rozpoznane schorzenia u odwołującej się uznali, że nie jest niezdolna do zatrudnienia po 30 kwietnia 2015 r. Biegły psychiatra ocenił, że obecny stan psychiczny odwołującej się nie stanowi przeciwwskazań do podjęcia pracy zgodnie z przygotowaniem zawodowym.

Sąd Apelacyjny wskazał, że wszystkie opinie biegłych w sprawie mają takie same konkluzje odnoszące się do braku niezdolności apelującej do pracy. Opinie biegłych z zakresu medycyny pracy mają charakter kompleksowy, uwzględniają bowiem również treść i wnioski opinii biegłych z zakresu neurologii i neurochirurgii. Z tego względu uznał za niezasadne zarzuty odwołującej się odnoszące się do konieczności dopuszczenia i przeprowadzenia dowodu z opinii instytutu medycznego. W ocenie Sądu Apelacyjnego biegli z zakresu medycyny pracy dokonali szerokiej, uwzględniającej wszystkie aspekty oceny stanu zdrowia odwołującej się w odniesieniu do niezdolności do pracy. Z dowodów zebranych w toku postępowania nie wynikało, by odwołująca się w dacie wydania zaskarżonej decyzji była osobą niezdolną do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy emerytalnej.

Sąd Apelacyjny wyjaśnił również, że nie może świadczyć o niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy emerytalnej fakt, że odwołująca się ma orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Brak jest podstaw do utożsamiania takich pojęć prawnych jak "niezdolność do pracy" (art. 12 ust. 1 ustawy emerytalnej) i "niepełnosprawność" (art. 1 i art. 3 ustawy z 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych).

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego w imieniu odwołującej się wniósł jej pełnomocnik z urzędu, zaskarżając wyrok ten w całości. Skarga kasacyjna została oparta na podstawach naruszenia prawa materialnego (art. 12 ust. 3 ustawy emerytalnej przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że częściową niezdolność do pracy wyklucza okoliczność, iż osoba ubezpieczona może wykonywać jakąkolwiek inną pracę pozostającą poza zakresem jej kwalifikacji, co w konsekwencji doprowadziło do odmowy uznania skarżącej za częściowo niezdolną do pracy) oraz naruszenia przepisów postępowania (art. 5 k.p.c. polegającym na braku pouczenia skarżącej o możliwości ubiegania się przez nią o przyznanie jej pełnomocnika z urzędu, co miało istotny wpływ na wynik sprawy i skutkowało działaniem skarżącej w sposób samodzielny w sytuacji, gdy organ był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania umotywowano tym, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ponieważ w przedmiotowej sprawie doszło do błędnej wykładni przepisów prawa materialnego, która doprowadziła do odmowy uznania skarżącej za osobę niezdolną do pracy i tym samym odmowy przyznania jej prawa do świadczenia rentowego. Skarżąca posiada istotne naruszenie sprawności organizmu, które powoduje ograniczenia w wykonywaniu pracy zawodowej. Skarżąca zachowała tylko nieznaczną zdolność do podjęcia pracy zgodnej z jej kwalifikacjami, co jest tożsame z uznaniem jej za częściowo niezdolną do pracy.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia do rozpoznania ewentualnie oddalenie skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W sprawie nie występuje przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Stawiając tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, pełnomocnik skarżącej nie sprecyzował, w obrazie jakiego przepisu upatruje tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ani nie uzasadnił słuszności tezy o kwalifikowanym naruszeniu tego przepisu. Argumentów za istnieniem tejże przesłanki przedsądu należałoby zatem poszukiwać w innych elementach konstrukcyjnych skargi, tj. w podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu. Nie jest to

jednak rolą Sądu Najwyższego na etapie badania kryteriów przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sposób umotywowania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej sprowadza się do polemiki z poczynionymi przez Sądy obu instancji ustaleniami faktycznymi. Tymczasem w myśl art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Skarżąca w istocie kwestionuje dokonaną przez Sąd ocenę dowodów i wynikające z niej ustalenia faktyczne, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Nadto pod pretekstem kwalifikowanego naruszenia prawa materialnego nie można zmierzać do podważenia dokonanej w sprawie oceny dowodów.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, że ocena częściowej niezdolności do pracy w zakresie dotyczącym naruszenia sprawności organizmu i wynikających stąd ograniczeń możliwości wykonywania pracy wymaga z reguły wiadomości specjalnych, natomiast ostateczna ocena, czy ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy musi uwzględniać - zgodnie z art. 12 ust. 1 i 3 oraz art. 13 ust. 1 ustawy emerytalnej - także inne elementy, w tym zwłaszcza poziom kwalifikacji ubezpieczonego, możliwości zarobkowania w zakresie tych kwalifikacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne. Takich zasad nie można jednak stosować do sytuacji, gdy ubezpieczony jest zdolny do pracy z medycznego punktu widzenia, a więc gdy nie jest spełniony aspekt medyczny (biologiczny). Gdyby przyjąć inaczej, renta z tytułu niezdolności do pracy stałaby się w rzeczywistości świadczeniem podobnym do zasiłku dla bezrobotnych.

W przypadku gdy z ocenionych jako fachowe i wiarygodne opinie biegłych sądowych wynika, że stan somatyczny wnioskodawcy nie powoduje u niego niezdolności do pracy, niecelowe jest odwoływanie się do okoliczności wymienionych w art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej (wyroki Sądu Najwyższego: z 29 czerwca 2017 r., III UK 170/16, LEX nr 2338025; z dnia 17 kwietnia 2014 r.,

I UK 396/13, LEX nr 1480058). Obiektywna możliwość podjęcia dotychczasowego lub innego zatrudnienia, zgodnie z poziomem kwalifikacji, wykształcenia, wieku i predyspozycji psychofizycznych może być brana pod uwagę tylko wtedy, gdy ubiegający się o rentę jest niezdolny do pracy z medycznego punktu widzenia, gdyż oba te aspekty medyczny (biologiczny) i socjalny (ekonomiczny) muszą występować łącznie (wyroki Sądu Najwyższego: z 12 lipca 2012 r., II UK 329/11, LEX nr 1265567; z 10 czerwca 1999 r., II UKN 675/98, OSNAPIUS 2000 nr 16, poz. 624).

Tymczasem w niniejszej sprawie Sądy obu instancji ustaliły, w oparciu o przeprowadzone dowody z opinii biegłych, że odwołująca się niewątpliwie nie jest osobą niezdolną do pracy, a zatem nie spełniła przesłanek określonych w art. 12 ustawy emerytalnej. Natomiast uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi polemikę z dokonanymi przez Sąd Apelacyjny ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[ał]

[SOP]